

Høringsuttalelse om endring i Utlendingslovgivningen, Innstramminger II

Press støtter ikke følgende forslag:

- En rekke forslag om i praksis vil innebære ytterligere svekking i asylretten (kapittel 4 og 5)
- Endringer i reglene om internflukt (kapittel 6)
- Innføring av midlertidig opphold (kapittel 6)
- Utvidet bruk av midlertidig opphold til enslige asylbarn (kapittel 6)
- Strengere krav til familiegjennforening og oppholdstillatelse (kapittel 7 og 8)

Press er sterkt uenig i forslaget om utvidet bruk av midlertidig oppholdstillatelse for enslige barn på flukt. Øvrige forslag som Press ikke støtter begrunnes i Redd Barnas høringsinnspill.

Utvidet bruk av tidsbegrensede oppholdstillatelser til enslige barn på flukt

Forslag: utvide bruk av tidsbegrensede oppholdstillatelser til enslige mindreårige. Alle enslige mindreårige, med mindre de også hadde fått beskyttelse som voksne, gis tidsbegrenset oppholdstillatelse, enten beskyttelse eller opphold på humanitært grunnlag.

Midlertidig oppholdstillatelse har siden 2009 blitt gitt til enslige asylbarn mellom 16 og 18 år, som ikke anses å ha et beskyttelsesbehov, men som mangler omsorgspersoner på trygt og kjent sted i hjemlandet. Med forslag om at midlertidige oppholdstillatelser kan gis til alle enslige asylbarn, utelates viktig kunnskap om de alvorlige konsekvensene endringen vil innebære for barna.

Psykisk helse og generell situasjon

Midlertidige tillatelser til enslige asylbarn har medført en svært krevende, usikker og traumatiserende situasjon for ungdommene som har blitt rammet. Ungdommene og helsepersonell forteller om svekket psykisk helse på grunn av den midlertidige oppholdstillatelsen, og vi har sett eksempler på selvskading og selvmordsforsøk. Det er viktig å understreke at disse barna i utgangspunktet er en sårbar gruppe, som i betydelig større grad enn andre ungdommer har psykiske helseplager og som langt oftere har vært utsatt for traumer eller overgrep i ung alder. Det er også dokumentert at det er vanskelig for barn og unge med midlertidige tillatelser å integrere seg i det norske samfunnet.

Familiegjenforening

Årsaken til at et barn legger ut på flukt kan være sammensatt og kompleks. Andre faktorer enn et beskyttelsesbehov, for eksempel økonomiske, kan være en del av bildet når det tas en avgjørelse om at et barn legger ut på flukt alene. At enslige asylbarn sender penger hjem for å hjelpe familien etter de har kommet til Norge, betyr ikke nødvendigvis at årsaken til at de unge ble sendt ut på flukt var økonomiske, eller at det ikke foreligger et beskyttelsesbehov. Det er naturlig at mennesker ønsker å hjelpe familiemedlemmer, og den barnet kan selv ha et ønske om å sende penger hjem. Vi er for øvrig usikre på i hvilken grad enslige asylbarn

sender penger hjem, da det så vidt oss bekjent ikke er gjort noen kartlegging av omfanget av dette.

Barn som forsvinner fra asylmottak

Tall fra UDI viser at 75 av 213 ungdommer som har fått en midlertidig tillatelse hadde forsvunnet (januar 2016). Tallene for forsvinninger har de siste fem år vist en liten nedgang, men tallene fra 2015 viser en oppgang på over 30 forsvinningssaker mer enn i 2014. Press er svært bekymret for at enslige asylbarn ikke får tilstrekkelig oppfølging. Bemanningen ved mottak er lav og det er lite barnefaglig kompetanse i mottak for enslige asylbarn mellom 15 og 18 år. Press har lenge jobbet med forsvinningsproblematikken og mener at flere av barna forsvinner grunnet midlertidig oppholdstillatelse. Barna som berøres av Utlendingsforskrift § 8-8 opplever å få livet satt på vent, de lever i redsel for å sendes tilbake til en utrygg hverdag. For mange av dem er det andre tilbud som kan virke mer attraktiv. Det rapporteres om at flere av barna som forsvinner havner i kriminelle miljø eller blir utsatt for menneskehandel. Flere unge gutter som har forsvunnet fra asylmottak har levd av å prostituere seg.

Press vil understreke viktigheten av å se på denne problematikken i begge ender. Barna som allerede er forsvunnet må letes etter og forsvinningssakene må følges opp. Men like viktig er det med forebyggende tiltak som hindrer enslige barn på flukt i å velge en farlig, utrygg og lite barnevennlig hverdag. Erfaringer tilsier at mange av de enslige asylbarna har forsvunnet grunnet sin midlertidige oppholdstillatelse. Derfor vil Press peke på at forslaget om utvidet bruk av tidsbegrensede oppholdstillatelser for enslige asylbarn trolig vil fungere mot sin hensikt, og heller skape flere utfordringer enn å løse de allerede eksisterende.

Press anbefaler

Press anbefaler at ordningene med midlertidig opphold for enslige barn på flukt avskaffes heller enn å utvides. Forslaget er problematisk av flere grunner:

- 1) Forslaget er i strid med FNs barnekonvensjon.
- 2) Forslaget vil føre til store kostnader knyttet til behandling av psykiske lidelser.
- 3) Forslaget vil føre til store kostnader knyttet til etterforskning av forsvinninger.
- 4) Forslaget vil føre til dårlig integreringsarbeid.
- 5) Forslaget er i strid med anbefalinger fra FNs barnekomité.

Vi minner på at Norge har forpliktet seg til å gjøre en vurdering av barnets beste i enhver sak gjennom ratifisering og inkorporering av FNs barnekonvensjon. Det fremgår også av Grunnloven § 104 annet ledd at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger og avgjørelser som berører barn, jfr. grunnlovsendring 13. mai 2014.

Forslag om utvidet midlertidig oppholdstillatelse for enslige asylbarn er ikke et forslag i tråd med vurdering om barnets beste.

Karoline Steen Nylander, leder i Press

